

OPVOEDINGSWEEK. Weg met de pedagogische tik

- woensdag 08 juni 2005
- Auteur:

Barbro Hindberg: „Ouders leren in praatgroepen hoe je het positief kunt aanpakken.”

Zweden werd uitgelachen, maar krijgt nu meer en meer navolging — Zweedse ouders mogen hun kinderen niet slaan. Ook niet een klein beetje. Het verbod werd er 26 jaar geleden doorgevoerd, met algemene instemming. Ouders die het toch nog doen, riskeren niet meteen een straf. „Maar ze weten nu tenminste dat ze dan fout bezig zijn”, zegt de Zweedse Barbro Hindberg.

ZE is in België op uitnodiging van de Bond zonder Naam, die gisteren het vijftienjarig bestaan voor zijn 'moederhuis' De Stobbe vierde. Dat huis is een centrum voor integrale gezinszorg. Deze initiatiefnemers zijn mee vragende partij voor een Belgische wet die het slaan van kinderen zou verbieden. Anderen, zoals de Gezinsbond en de CD&V-senatrice Sabine de Bethune, vragen daar ook al lang om. Maar het onderwerp geraakt niet echt op de politieke agenda; er wordt wat lacherig over gedaan: *Als we straks voor een pedagogische tik naar de gevangenis moeten!* Hindberg legt uit dat het om een symbolische wet gaat: „Zweedse ouders kunnen niet gestraft worden als ze hun kinderen toch slaan. Het is niet zo'n soort wet. Maar zo weten ze tenminste dat ze dan fout bezig zijn. Dat wij dat als samenleving niet accepteren.”

Wat maakt dat Zweden hiervoor een kwarteeuw geleden al open stond? Nationale verontwaardiging over de dood van een meisje, zo blijkt, die door haar stiefvader te hard was aangepakt.

Hindberg: „Het gevoel leefde sterk dat er iets ondernomen moest worden om het leven van kinderen te verbeteren. Daaruit ontsproot een regeringscommissie, die adviseerde om een verbod op slaan door ouders in te stellen. Dat die commissie werd voorgezeten door een gerespecteerd rechter, zorgde ervoor dat het advies algemene bijval kreeg.”

„De schrijfster Astrid Lindgren is ook erg bepalend geweest. Zij beeldde kinderen af als subject, zoals Pippi Langkous, en niet als object. Ze verweefde boodschappen voor ouders in haar boeken: 'Wie sterk is, moet ook aardig zijn'. Ouders zijn immers altijd de sterkste.”

Lindgren nam geen politiek standpunt in. Ze bleef een verhalenverteller. Bij gelegenheid vertelde ze graag over die moeder wier zoon op een dag erg balorig was geweest, zegt Hindberg: „De moeder had haar zoon nog nooit geslagen. Maar de druk van haar omgeving was groot om nu eindelijk eens hardhandig op te treden. Ze vertelde de jongen: ga buiten zelf een stok zoeken waarmee ik je kan slaan. De jongen bleef heel lang weg, kwam toen huilend terug met een steen: 'Ik heb geen stok kunnen vinden, maar je kunt ook deze steen naar mij gooien'. Dat opende haar de ogen. En ook die van Lindgrens publiek!”

BUITEN Zweden werd het verbod op hoongelach onthaald. Hindberg: „Veel landen vonden het maar al te gek. Nu zijn al tien, vooral Europese landen, ons gevolgd. Nederland en Frankrijk doen dat binnenkort ook.”

Het is niet omdat het 'slechts' om een symbolische wet gaat, dat hij niet belangrijk is, meent de Zweedse. „Door als samenleving een standpunt in te nemen, kun je een mentaliteitswijziging teweegbrengen. In Zweden is de instemming nu zo groot dat het onderwerp eigenlijk geen issue meer is. Het is algemeen aanvaard.”

Recentelijk vroegen onderzoekers aan Zweedse tien- tot twaalfjarigen of ze ooit lijfelijk gestraft zijn door hun ouders, en daarop antwoordde 86 procent: 'nooit'. 15 procent vermeldde 'een enkele keer'. Slechts drie procent krijgt nog geregeld een klap. Echte kindermishandeling uitsluiten? Dat niet", zegt Hindberg.

„Kindermishandeling komt nog steeds voor. Die cijfers stijgen, zoals in elk land. Het is een probleem van een andere orde, dat soms veroorzaakt wordt door middelenmisbruik of psychische problemen. We willen niet de illusie wekken dat één wet alle problemen oplost.”

Deze ouders kunnen wel worden gestraft indien nodig: via de gewone strafwet op slagen en verwondingen.

Heeft Zweden veel energie gestoken in het opleiden van ouders tot een vreedzame omgang met hun kinderen? Hindberg meent van niet. „In 1979 hebben alle gezinnen in het hele land een brochure over de wet gekregen. Vandaag worden ouders van een eerstgeboren kind uitgenodigd om deel te nemen aan praatgroepen voor ouders, en daar komt dit thema zeker in aan bod. Daar leren ze hoe je het positief kunt aanpakken: respect hebben voor je kinderen, naar ze luisteren, met ze praten.”

„Als je het mij vraagt, is het belangrijkste wat een overheid kan doen, te zorgen voor een goede economie, die de stress bij ouders vermindert. Wie zich geen zorgen hoeft te maken over werk of goede huisvesting, gaat minder snel over de schreef. Wat dat betreft, is Zweden gelukkig nog een welvaartsstaat. Hoewel ook bij ons meer en meer mensen uit de boot vallen.”

Ze verwijst naar immigranten uit verre landen: „Ze schrikken als ze horen dat ze in Zweden hun kinderen niet mogen slaan. Ze weten vaak niet hoe het dan wel moet. Vooral de eerste generatie wordt hierdoor in de war gebracht. Bij de tweede en volgende generaties is dat nauwelijks nog een probleem.”

Nog een laatste advies voor België: „Een verbod moet totaal zijn. Begin niet te discussiëren, zoals in Groot-Brittannië, over welke tik wel nog mag, op welk lichaamsdeel, en met welke maximale schade. Dat is een eindeloze discussie, die enkel artificiële grenzen kan afbakenen.”

Maar wat met een peuter die aldoor aan de stereo zit te prutsen, ook als je ettelijke keren hebt gezegd dat het niet mag? Kan die geen 'pedagogisch tikje' op de hand of de billen verdragen? Nee, zegt de Zweedse. „Pak die peuter vast en zet hem ergens anders neer. Elke keer opnieuw, waarom niet? Dat is net wat ouderschap inhoudt. Niemand heeft ooit beweerd dat het gemakkelijk zou zijn.”

Aleydis Ceulemans, van de vzw Atlas-Bond zonder Naam, meent dat een wettelijk verbod ook de

hulpverlening sterker zou maken: „Wij zeggen aan probleemgezinnen dat ze hun kinderen niet mogen slaan. Het zijn vaak ouders die het zelf zo hebben meegemaakt in hun jeugd. Ook succesvolle mensen zeggen soms: 'Ik heb vroeger klappen gekregen en ik ben toch goed terechtgekomen!' We moeten dat persoonlijke niveau durven te overstijgen, en zeggen: als samenleving kiezen wij een andere weg. Als het in de wet staat, kunnen we dat met des te meer overtuiging zeggen."

Ze zegt ook: „Is het niet gek dat kinderoppassers en schooljuffen de kinderen niet mogen slaan, en ouders wel? We moeten consequent zijn, en het overal verbieden."